

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
“9. GİRİŞİM VE İŞ DÜNYASI ZİRVESİ”
AÇILIŞ KONUŞMASI

23 Aralık 2005
Pamukkale

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Valim, Denizli ilinin değerli yöneticileri,
İş dünyamızın değerli temsilcileri, Sevgili Başkanlar, değerli basın mensupları

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. TÜRKONFED 9. Girişim ve İş Dünyası Zirvesi'nde, Babadağlı SİAD'ın ve Batı Anadolu Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu'nun ev sahipliğinde, Denizli'de olmaktan mutluluk duyuyoruz.

Anadolu'nun ihracattaki gururu olan Denizli, ürünlerini dünya piyasalarına çıkarma başarısını göstermiş, dünya markalarına üretim yapan, gelişme çizgisi başka bölgelerimize örnek olmuş önemli bir sanayi ilimiz. Bu başarısında dünya ile kurduğu ilişkinin büyük önemi var. Bu nedenle ben bugünkü konuşmada, dünya ekonomisinin önümüzdeki dönemlerde nasıl bir gelişme eğilimi içinde olacağı konusuna değinerek başlamak istiyorum.

Dünyadaki gelişmeler karşısında Türkiye'nin neden kendini AB üyesi olarak konumlandırması gerektiğini ve bu küresel çerçevenin bölgesel-yerel olanı nasıl öne çıkarttığını ortaya koymak istiyorum.

Önümüzdeki beş yılda dünya ekonomisinin ortalama olarak yüzde 4'ün üzerinde büyüyeceği tahmin ediliyor. Örneğin 2006'ya ilişkin tahminlerde, gelişmiş ülkelerle ilgili olarak verilen büyüme rakamı yüzde 4.3. Gelişmekte olan ülkelerin ortalama büyüme hızının ise yüzde 6'nın üzerine çıkması bekleniyor.

Bu iki rakam bize 2006'da dünyadaki büyümenin başını gelişmiş ülkelerin çekmeyeceğini gösteriyor. Ortalamayı yukarı doğru iten ülkelerin başında muhtemelen yine Hindistan ve Çin gelecek. Bu ülkeler, 2005'te sırasıyla, tahminen % 7 ve % 8 büyüyecekler. Oysa, 2005'in üçüncü çeyreği itibariyle bir önceki yıla göre ABD % 3.6, Japonya % 3 ve AB % 1.5 büyümüşü. Ne yılsonu itibariyle, ne de 2006'da bu rakamlarda çok önemli değişiklikler olması beklenmiyor.

Dünya ortalaması üzerinde büyümesi beklenen ülkelerden biri de Türkiye. OECD tahminlerine göre Türkiye bu yılı % 5.8 büyüyerek kapatacak. 2006'da % 6, 2007'de % 6.4 büyüyecek.

Son bir rakam da ticaret hacmi ile ilgili verelim: Önümüzdeki 5 yılda dünya ticaret hacminin ortalama yılda % 7.5 büyüyeceği tahmin ediliyor. 2006'da gelişmekte olan ülkelerin ticaret hacimlerindeki büyümenin, gelişmiş ülkelerin yaklaşık iki katı olması ve % 10'un üzerinde gerçekleşmesi bekleniyor.

En önemli ticari ortağımız olan Avrupa'da büyüme henüz hala yavaş seyretse de, dünya ekonomisinin tahmini gelişme rakamları, Türkiye'nin, ihracat gelirlerini artırmak için uygun zemini bulabileceğini gösteriyor.

Ancak, hepinizin çok yakından bildiği gibi, küresel ekonominin büyümesine ve ticaret hacminin genişlemesine ilişkin rakamlar, hiçbir zaman güllük gülistanlık bir ticari ortamın varlığına işaret etmiyorlar. Biliyoruz ki dünya aslında büyük ticaret savaşlarıyla çalkalanıyor.

Önceki toplantılarda olduğu gibi, Dünya Ticaret Örgütü'nün geçtiğimiz günlerde Hong Kong'da gerçekleştirilen Bakanlar Konseyi toplantısında da, ticaret savaşları belirgin biçimde su yüzüne çıktı. Toplantının tam bir başarısızlıkla dağılması son anda alınan bir kararla engellendi.

Bu karar, tarım ürünleri ihracatında uygulanan sübvansiyonların 2013 yılında kaldırılmasını öngörüyordu.

Bunun dışında sanayi ürünleri üzerindeki korumacılığın ve hizmet sektöründe gümrük tarifeleri dışındaki ticari engellerinin kaldırılması konusunda başarı sağlanamadı.

Dünya Ticaret Örgütü'ndeki pazarlıkları, çok kestirme olarak şöyle tanımlayabiliriz: Dünya ekonomisinde küreselleşme o denli baskın biçimde ilerliyor ki, hem gelişmiş ülkeler, hem de gelişmekte olan ülkeler, bu ilerlemenin belli yönlerine ayak uydurmakta zorluk çekebiliyorlar. Bu nedenle de kimi tarıma verilen desteklerin sürdürülmesi, kimi sanayide korumanın devam etmesi, bir başka grup hizmetler sektöründeki yayılmanın tarife dışı engellerle yavaşlatılması peşinde koşuyor. Ama hiçbir ülke de, uzlaşmazlıklar sonucu dünya ticaretinde ortaya çıkabilecek bir daralmayı, bunun neden olacağı refah kaybı yüzünden göze alamıyor.

Küreselleşme de bu sayede yoluna devam ediyor. Bu öyle bir güç ki, ya bu güce ayak uyduracağız ve refahtan pay alacağız, ya da rekabet gücü kaybı ile bu sürecin dışında kalacağız.

Bu dinamiği yakalayabilmek için, Türkiye çok akıllı bir strateji çizerek, AB trenine binmeyi önüne hedef olarak koydu. Böyle bir hedef seçmemizin arkasında yatan temel faktör, küreselleşmeye ayak uydurabilmek için önemli yapısal değişiklikleri gerçekleştirme zorunluluğuydu.

Bu yapısal değişiklikler için, denenmiş modellere, güçlü nirengi noktalarına ihtiyacımız vardı. Gerek en büyük ticari ortağımız olması, gerek diğer ekonomik, coğrafi ve kültürel faktörler, seçiminin AB'den yana olmasını sağladı.

Uzun ve mücadeleli bir süreçten geçtikten sonra, müzakere masasına oturmayı başardık.

Bu süreç Türkiye'ye çok önemli kazanımlar getirdi. Daha da getirecek. AB üyelik sürecinin hızlandırdığı reformlar, ekonomik ve siyasal dengelerimizi yeniden tesis ederken, rekabet gücümüzün artmasına da yol açtı.

Tam üyelik daha ortada yokken, müzakerelerle ilgili kararın çıkmasının hemen ardından, Türkiye'ye yabancı sermaye girişi hız kazanmaya başladı.

Bunu daha önceden görebiliyorduk ama sürekli dile getirmemize rağmen, pek çoklarını inandıramıyorduk. Oysa, Müzakere sürecinde ve sonrasında Bulgaristan ve Çek Cumhuriyeti'nde yabancı sermaye artış hızı dörde, Romanya'da ikiye katlanmıştı.

Zorlu bir mücadelenin ardından bugün yeni bir evreye girerken, kamu otoritesinde bir yorgunluk, isteksizlik oluştuğunu, kamuoyunda ise sürece duyulan güvende bir erozyon meydana geldiğini görüyoruz. Bazı Avrupa hükümetlerinin, kimi ülkelerdeki kamuoylarının, bazı yabancı siyasilere ilişkin ilişkiyi zedeleyici tutum ve davranışlarının bunda önemli bir payı olduğu su götürmez bir gerçek. Ancak biz de, özellikle demokrasi konusunda bazı uygulama zafiyetleri sergilemekten geri durmuyoruz. Bunlar eleştirildiğinde de tepki duyuyoruz.

AB 25 ülkeye çıktıktan sonra, idari yapılanma, ortak bütçe ve ortak Anayasa konularında duraklama ve çalkantılar geçirdi. Bu sıkıntıların kalıcı olabileceğinden endişe duyulmaya başlandı.

Oysa, Avrupa Birliği'nin, yoğun rekabetin egemen olduğu bir ortamda bugün bulunduğu noktadan daha geriye düşmeyi kabul etmesi mümkün değil. Bu yüzden de, mevcut

sorunlarıyla ilgili yeni mutabakatlar tesis ederek dünyanın en önemli sanayi, ticaret ve finans güçlerinden biri olmaya devam etmek mecburiyetinde. Nitekim, geçen hafta, AB'ni en çok zorlayan konulardan biri olan bütçede uzlaşma sağlanması mümkün oldu. Üstelik de bu uzlaşmanın sağlanmasında, beklenmedik bir şekilde, F.Almanya'nın yeni başbakanı Merkel etkili oldu. Aynı Merkel, 2007 yılında AB Anayasası onay sürecini yeniden başlatmaya da aday gösteriliyor.

Türkiye olarak yapmamız gereken, dinamik bir analizle konuya yaklaşmaktır. Bugünün Avrupası'na değil on yıl sonrasının Avrupası'na bakmamız gerekir. Aynı şekilde, bugünün Türkiye'si'ne değil on yıl sonrasının Türkiye'si'ne göre hareket etmeliyiz.

Yolun uzun olduğunu bileceğiz ve bunu kabulleneceğiz. Kararlılık, sabır ve direnç göstereceğiz. Bu yolda atılan her adımın esas olarak kendi ülkemizin kaderini değiştirmek için atıldığı bilinciyle hareket edeceğiz. Kısa dönemli krizlere değil uzun dönemli çıkarılara bakacağız.

Geleceğe dönük bugün görebildiğimiz bütün işaretler, içinde bulunduğumuz coğrafyada istikrarlı bir gelişme çizgisi tutturabilmek için, Türkiye'nin güçlü bir ekonomik ve siyasi kampta yer almasının zorunlu olduğunu gösteriyor. Bunun için, ekonomik olarak yarı yarıya entegre olduğumuz Avrupa Birliği'nden daha güçlü bir aday gözüküyor. Siyasal, kültürel ve coğrafi şartlar ile Türk halkının beklentileri ve idealleri de bizi buna yöneltiyor.

Öte yandan, Avrupa'nın da, Türkiye'nin Birliğe katılmasından uzun dönemde ciddi çıkarlar sağlayacağını, sağduyulu pek çok yorumcu teslim ediyor. Türkiye, genç nüfusu ile nüfusu yaşlanmış Avrupa'ya dinamizm getirme potansiyeline sahip. AB üyeliği ile daha sarsılmaz bir çizgiye oturmasını beklediğimiz istikrarımız ve kurumsal gelişmemizle, doymamış iç pazarımız ile güçlü bir sınai ve ticari ortak olma özelliğini taşıyoruz. Demokratik ve laik bir ülke olarak, bölgede bir istikrar unsuru olmayı ve bu sayede Avrupa'nın yeni pazarlara erişim kapasitesini artırmayı vaat ediyoruz.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde, içiçe geçen üç önemli halkayı sıkı sıkı kavraması gerekiyor: Bunlardan birincisi yabancı sermaye, ikincisi KOBİ'ler, diğeri de bölgesel kalkınma... Neden bu üç halka önemli?

Çünkü AB'ne tam üyeliğimiz gerçekleşse bile, biz yine ülke olarak rekabet gücümüzü sürekli artırmak zorunda olacağız. Bakın doğrudan ve dolaylı birkaç bin kişiye iş sağlayacak bir otomotiv yatırımı için bugün Çek Cumhuriyeti ile yarışıyoruz. Bu yarış farklı alanlarda hep var olacak. Yatırım ortamı açısından, uluslararası rekabet koşullarında ülke olarak gerekli esneklikleri göstermek konusunda henüz kararsız olduğumuz anlaşılıyor.

Rekabette geriye düşmemek için, ölçek büyümesine, teknolojik gelişmeye, daha fazla katma değer üreten bir sanayi yapısına ve daha kalifiye insan kaynaklarına ihtiyacımız olacak. Bütün bunları mevcut sermaye birikimimizle arzu ettiğimiz vadelere gerçekleştirmemiz mümkün değil. Bu nedenle, %6'larda veya daha yukarıda seyreden bir büyüme için, yabancı sermaye katkısına mutlaka ihtiyacımız var.

Bir kez daha altını çizmekte sakınca görmüyorum: Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin tam üyelik yönünde sağlıklı biçimde seyretmesi, yabancı sermaye için bir cazibe unsuru olacaktır.

Öte yanda, AB ilişkilerinin bir başka önemli boyutu da KOBİ'lerle ilgilidir. Türkiye'nin atıl potansiyellerinin harekete geçirilmesi, ancak KOBİ'ler seviyesinde bir stratejik atılımla mümkündür. Çünkü KOBİ'ler, esnek yapıları, istihdam yaratma kapasiteleri, küreselleşmenin

getirdiği imkânlarla ve dünyaya hitap edebilme potansiyelleri ile Türkiye'nin büyümesinde ve gelişmesinde gerçek itici gücü oluşturmaya adaydırlar. Avrupalı KOBİ'lerin gözünün yatırım yapmak üzere Türkiye'nin üzerinde olduğunu da bu arada belirtmeden geçmemek gerekir.

Aynı şekilde bölgesel kalkınma konusu da AB ilişkileri ile hız kazanma imkânına sahiptir.

Bugün AB ülkelerindeki model, bölgelerin yatırımcı çekmek için kendi görelî üstünlükleri doğrultusunda kendi tanıtımlarını yapmaları üzerine kurulmuştur. Yabancı yatırımcı da, yatırımlarına yer ararken değerlendirmelerini, ülke bazında olduğu kadar, belki daha çok, bölge bazında yapmaktadır.

Bir çelişki gibi gözükse de, küreselleşme ile birlikte yerellik ve bölgesel gelişme de ön plana çıkmaya başladı. Birçok fon yöresel gelişme projelerine akmaya başladı. Dünya ekonomisi, en ücra köşeleri bile sistemine entegre etmeye çalışıyor.

Sayın Valim, değerli konuklar

Dünya ekonomisi, önüne çıkan tüm engellere rağmen, küreselleşme istikametinde yolunda devam ediyor. Bu ana akımın dışında kalan ülkelerin insanlarına iyi yaşam koşulları üretmesi mümkün gözüküyor. Küreselleşme, bu süreçten yararlanmak isteyen ekonomileri yeniden yapılanmaya zorluyor.

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkiler süreci, ekonomimizin yeniden yapılanması konusunda bize ivme kazandırdı, rehber oldu. Bu süreci hedefimizi gözden kaybetmeden, gereksiz tartışmalara saplanmadan uzun vadeli bir bakış açısıyla yönetmeliyiz. Doğru stratejiler kurduğumuz taktirde, Türkiye'nin AB ile ilişkileri ekonomide yıllardır çözemediğimiz sorunların çözümü için kaldıraç olacaktır. Bunların en başında da Türkiye'nin ekonomideki tüm potansiyellerinin kullanılması, bu bağlamda KOBİ'lerinin harekete geçirilmesi gelmektedir. İkinci olarak da bölgelerarası gelişme eşitsizliğinin ortadan kaldırılması için "Bölgesel Kalkınma"ya hız verilmesi gelmektedir.

Bu topluluk, her iki konunun da birinci derecede sahibi konumundadır. İnanıyorum ki, TÜRKONFED'de oluşan gönüllü güç birliği, her iki konuyu da Türkiye gündeminin üst sıralarına taşıyacak ve AB'ne tam üyeliğin getireceği yararların yurt sathına yayılmasını sağlayacaktır.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.